

Saksfremlegg til Nasjonalt råd for forurensede sedimenter

Utarbeidet av : SFT

Dato: 06.01.2004

Tema:

Fylkesvis tiltaksplan Drammensfjorden – videre oppfølging

☒

Drøftingssak

☐

Realitetsbehandling

Hvorfor saken fremmes:

SFT vurderer det som nødvendig å prioritere strengt mellom hvilke områder som prioriteres særskilt for fase 2 i arbeidet med fylkesvise tiltaksplaner. Prioriteringen må foretas ut fra både faglige og ressursmessige hensyn. SFT ønsker at rådet diskuterer og gir sin vurdering av SFTs forslag til fase 2 i Drammensfjorden.

Vurdering:

Situasjonen i Drammensfjorden er kompleks med mange kilder og generelt forhøyde forurensningsnivå over store områder. Datagrunnlaget på sedimenter utover i fjorden er tynt, men viser gjennomgående lave verdier enn i indre fjordområde med unntak for TBT. SFT anser det uansett urealistisk med tiltak i sedimentene i fjorden utenfor Tangen-Engersandbukta. Det foreslås at videre sedimentundersøkelser her prioriteres ned og at fase 2 for disse områdene kun vurderer kildene nærmere. Fokus for fase 2, med videre planarbeid og supplerende undersøkelser foreslås begrenset til strekningen fra Engersandbukta, Lierstranda til havneområdet og Tangen. Tiltaksplanen for Drammen havn bør integreres i en plan for hele dette området.

Tilførsler via elver er et sentralt og lite kartlagt tema i flere tiltaksplaner. Forslagene til videre undersøkelser i elvene er kostbare – 560.000 per elv for Drammens- og Lierelva. SFT er usikker på hvorvidt de foreslåtte undersøkelsene er egnet til å spore kilder, særlig siden det ikke foreligger sammenlikningsgrunnlag for generelle nivåer i elver. Heller enn de undersøkelser som er foreslått i fase 1 for Drammensvassdragene, foreslår SFT i første omgang en noe enklere screeningundersøkelse samtidig i flere elver for å få et relativt sammenlikningsgrunnlag. Ved å gå ned til et prøvepunkt per elv og redusere antall tidsperioder det tas prøver for (f.eks. over 5 x 1 mnd.) vil en

kunne kjøre slik screening i 8-10 elver for samme beløp som for en elv i planforslaget. Screeningen i elvene bør suppleres med prøvetaking i referansevasdrag og prøver fra overvannsnett og atmosfærisk nedfall i de respektive nedbørfelt. Screeningundersøkelsen foreslås kjørt som eget, samlet prosjekt. Undersøkelsen bør gjennomføres så raskt som mulig slik at den kan tjene som grunnlag for ev. nærmere undersøkelser i den enkelte elv i arbeidet med hver tiltaksplan.

Forslag til beslutning:

Rådet slutter seg til SFTs vurdering om at fase 2 av tiltaksplan for Drammensfjorden avgrenses til innerste fjordområde og havna og at nærmere undersøkelse av elvene utsettes til fordel for en screening av elver i flere tiltaksplanområder.

Sammendrag av fylkesvis tiltaksplan for Drammensfjorden

Fylke: Buskerud

Utførende: Fylkesmannen

Bakgrunn for tiltaksplan (kostholdsrad): PCB i fiskelever i Oslofjorden innenfor Horten - Jeløya

Hele rapporten: http://www.sft.no/arbeidsomr/sedimenter/tiltaksplaner/buskerud_drammensfjorden.pdf

(Beliggenhet, størrelse, vesentlige forhold knyttet til

♦ Områdebeskrivelse og forurensningssituasjon: topografi, strømningsforhold, delområder mv)

Planen dekker Drammenselva fra utløpet av Tyrifjorden, Lierelva og hele Drammensfjorden til denne munner ut i Breiangen ved Rødtangen. For elvene er kun kildekartlegging fokusert. Rapporten fokuserer særskilt på 11 delområder: 6 områder innerst i fjorden, innefor Tangen, 3 områder mellom Tangen – Svelvik og 2 områder langs Drammenselva. Ved Svelvik er terskeldypet 10 meter og vannutskiftingen innefor er lav. Dypvannsutskifting antas å forekomme med 3-5 års mellomrom. Ferskvannstilførselen til fjorden er 250-300 m³/sek og øvre 10 meter av vannmassen er brakkvann. Fra 10 til 30-40 meter skjer en gradvis blanding til saltinnhold på 30‰. Den dårlige vannutskiftingen og sirkulasjonen gjør at bunnvannet i dag er permanent oksygenfritt under 40-60 meter. Forurensningsgraden varierer svært mye for planområdet sett under ett. For tungmetaller er forurensningsgraden med få unntak liten til moderat, mens det for PAH, PCB og TBT finnes lokaliteter med meget sterkt forurensede sedimenter.

♦ Datagrunnlag (undersøkelser): (Gjennomførte undersøkelser, dataserier og -kvalitet)

Omfanget av sedimentdata varierer mye mellom delområdene, mens det ikke er angitt nærmere beskrivelse av datakvalitet. Generelt foreligger det lite data i elvene og ytre deler av fjorden, mens det for de bynære områdene i fjordbotnen er gjort en god del undersøkelser. Da det her er mange virksomheter som har foretatt separate undersøkelser, kan det også finnes data som ikke er presentert i rapporten. Rapporten viser til store mangler i datagrunnlaget med hensyn til å kunne bedømme tilførsler av organiske miljøgifter til fjorden.

♦ Kilder: (Sammendrag av kildekartleggingen, påviste kilder til forurensningene, betydning av ukjente, kjente eksisterende)

Svært mange kilder til forurensning! For området som helhet er det registrert 111 lokaliteter med forurenset grunn, 51 virksomheter med konsesjon etter f-loven og 33 kommunale og private avløpsanlegg. Andre kilder er en omfattende havneaktivitet, småbåthavner, difuse tilførsler fra tette flater, veitrafikk, befolkning og bosetning mv. Rapporten konkluderer med at det ikke finnes tilstrekkelig informasjon om kilder til miljøgifter som påvirker fjorden.

◆ Eventuelle særskilte problemstillinger: (stedsspesifikke forhold av betydning for oppfølgingen)

Drammen kommune v/ havnevesenet arbeider med egen tiltaksplan for havneområdet. Fase 2 for dette arbeidet ble ferdigstilt våren 2003.

Kystverket har igangsatt mudring for å utbedre farleden i Svelvikstrømmen. Arbeidet skal avsluttes innen 2005.

◆ Foreslåtte høyrisikoområder: (avgrensning, grunnlag)

De 6 delområdene innerst i fjorden (Holmen, Lierstranda, Gilhusbukta, Strømsløpet, Gullaugbukta og Gullaugodden-Engersandbukta) samt Svelvikstrømmen er anført som potensielle høyrisikoområder. Sistnevnte pga. TBT, mens de øvrige er meget sterkt forurensset med ulike kombinasjoner av PAH/BaP, tjære, PCB og TBT. Hvert delområde er ikke nærmere avgrenset ut fra forurensningsgrad eller andre kriterier for identifisering som høyrisikoområde.

◆ Kunnskapsmangler: (behov for undersøkelser, mangler i kildeoversikt, annet)

Kunnskap om eksisterende kilder (herunder også diffuse) og forurensningstilførsler via elvene er mangelfull. Resultater fra en screeningundersøkelse av miljøgifter i fjorden og Drammenselva i 2003 kan gi noe kunnskap på dette området

◆ Prioritering av delområder: (særskilte områder prioritert for oppfølging, begrunnelse)

Ut over anføring som potensielle høyrisikoområder er ingen av delområdene prioritert foran de øvrige for videre oppfølging.

◆ Annet:

♦ Fylkesmannens forslag til videre oppfølging: (avslutte, plan fase 2, undersøkelser mv.)

For fase 2 foreslås planområdet delt i tre delområder som det lages egne planer for: Øvre Drammensfjord (indre del av fjorden til Tangen-Engersandbukta), Drammensfjorden (til Rødtangen) samt Drammenselva. Det foreslås nærmere undersøkelser av forurensingsgraden ved innhenting av totalt 20-30 sedimentprøver, særlig i fjordområdene sør for Tangen, hvor minst data foreligger, men også supplerende undersøkelser i noen av de forurensede områdene i øvre Drammensfjord. De supplerende undersøkelsene skal stadfeste hvor vidt områder er forurenset eller om de kan friskmeldes. I tillegg foreslås nærmere undersøkelser av tilførsler via elvene og oppfølging av kilder langs elvene.

♦ Kostnader fase 2:

Totalt kostnader for fase 2 er anslått til ca 3,5 millioner. Da tiltaksplan for Drammen havn inngår, anslås 1,5 mill. å dekkes herfra.

De resterende 2.034.000 skal dekke:

- supplerende undersøkelser (181.000)
- elvetilførsler (560.000 * 2)
- overvann og tette flater (85.000)
- nye undersøkelser på kostholdsrad (48.000)
- tiltaksplan for delområdene (550.000)

og foreslås fordelt på: staten 1.234.000, fylkeskommunen 250.000 kommunene 250.000 og bedrifter 300.000.